

Setè Cafè de la Recerca de la CCF, amb Francesc Subirada, director general de Recerca

Catalunya ha d'apostar per menys centres de recerca però més potents i competitius

Catalunya es troba en un bon nivell en matèria de recerca. Tot i no assolir encara els barems de la Unió Europea -estem en un 1,5 per cent del PIB enfront del 2% ideal-, comptem amb equipaments científics de primer ordre mundial. Tot i així, el país hauria d'anar cap a una estructura amb menys centres però més potents i competitius.

Francesc Ramon Subirada, director general de Recerca de la Generalitat de Catalunya, va fer aquesta valoració del moment actual durant el setè Cafè de la Recerca organitzat per la Comissió de Tecnologia i Recerca de la Coordinadora Catalana de Fundacions.

El ponent, partidari d'augmentar la complicitat de l'empresa privada i de les universitats, va enumerar el mapa dels actius del sector a Catalunya: dotze universitats, amb 253.000 universitaris, dels quals 22.000 són estrangers, 1.652 grups de recerca, 25.000 investigadors, 8.600 companyies innovadores, 300 spin-off, 480 graus i 520 màsters, 45 centres de recerca del CERCA i 21 del CSIC... Tot això es resumeix en què, segons els criteris del World University Ranking, Catalunya ocuparia el tercer lloc en el sistema universitari europeu, darrera Holanda i Suïssa, i el mateix lloc quant a nombre d'alumnes matriculats. En canvi, lideraria el rànquing d'universitats joves.

Continuant amb estadístiques comparatives, Catalunya està per davant de països de població similar com Finlàndia, Dinamarca i Noruega, en producció de publicacions científiques. Quasi doblem el que ens correspondria pel nombre de població a Europa i multipliquem per deu a nivell mundial.

D'altra banda, tot i que el director general va recordar que la recerca és una competència de l'Estat que no ha estat transferida a les comunitats autònomes, Catalunya quasi va obtenir 1.000 milions d'euros de fons europeus per a recerca en el període 2007-2013, multiplicant per vint-i-vuit els 34 milions captats entre 1990 i 1994.

Els bons resultats assolits són fruit de diverses circumstàncies. D'una banda, apostar pel concepte "people" enlloc de "projects", és dir, facilitar entitats en l'entorn de la recerca perquè els investigadors puguin treballar en lloc de fer recerca des de les institucions. Això ha comportat la creació de múltiples iniciatives com CERCA, AGAUR, iCREA, FCRI, CSUC i AQUA. Altres línies d'actuació han estat la potenciació de l'autonomia i la flexibilitat de les universitats, l'estructura de centres CERCA i les grans infraestructures científicotècniques com el Sincrotró Alba, el Centre Nacional de Supercomputació i el Centre Nacional d'Anàlisi Genòmica. El consens polític és un dels factors d'èxit, a parer de Francesc Ramon Subirada.

La Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA), fundació impulsada per la Generalitat de Catalunya l'any 2001, contracta investigadors sènior d'arreu del món perquè treballin a les universitats i als centres de recerca. En aquest moments aplega uns 250 investigadors, dels quals el 30 per cent són catalans, un 10% de la resta d'Espanya, 38% europeus, 18% nord-americans i un 4% d'altres continents.

Prèviament a la conferència, el president de la Coordinadora Catalana de Fundacions, Pere-A Fàbregas, va referir el potencial econòmic i de saber que representen les fundacions tecnològiques i de recerca i el pes que tenen al sí de la Coordinadora, on hi són presents el 70 per cent de les fundacions d'aquest sector. "La recerca representa – va dir al presentar al convidat- un sistema d'èxit clau per impulsar el benestar social i l'economia del coneixement".

Com és costum en els Cafès de la Recerca, a l'acabar es va presentar una fundació associada, en aquest cas l'Institut Borja de Bioètica per mitjà de la seva directora adjunta, Helena Reig.

Fundat l'any 1976 sota el paraigües de la Facultat de Teologia, l'any 1984 va esdevenir fundació privada i al 2000 es va adscriure a la Universitat Ramon Llull. Destaca la seva tasca en matèria docent, de recerca i d'assessorament. Participa en diverses xarxes internacionals amb metges, juristes, teòlegs i sociòlegs com a principals destinataris.